

REBIRTH

CASE 4

facts

In 2013 stapelen agressievoorvallen en de werkdruk zich op voor Cynthia Van Vooren in de gemeenschapsinstelling 'de Zande' (campus Ruiselede – campus Beernem).
En 2013, les cas d'agression et la charge de travail augmentent pour Cynthia Van Vooren, de l'institution communautaire « De Zande »

Geïnterviewde personen / Personnes interrogées

Cynthia Van Vooren:
opvoedster bij 'de Zande'
(Agentschap 'Jongerenwelzijn'
- Vlaamse overheid).

Stijn Staes:
veranderingsdirecteur van de
gemeenschapsinstelling 'de Zande'
(Agentschap 'Jongerenwelzijn'
- Vlaamse overheid).

Dirk Vangeel:
erkende psycholoog en sinds 1995
lid van het psychologennetwerk
van POBOS.

Na haar studies kan Cynthia meteen beginnen in ‘de Zande’, een gemeenschapsinstelling voor jonge delinquenten. Een droomjob met een scherp kantje ...

Cynthia Van Vooren, opvoedster bij ‘de Zande’: “Ik ben in ‘de Zande’ (campus Ruiselede) begonnen als stagiair tijdens mijn opleiding aan de hogeschool. Er is een halfopen en een gesloten afdeling. Die laatste is de zwaarste. Er zitten jongens tussen veertien en achttien jaar die een zwaar misdrijf gepleegd hebben of een zeer moeilijke opvoedingssituatie gekend hebben.”

Stijn Staes, veranderingsdirecteur van ‘de Zande’: “Binnen de gemeenschapsinstelling hebben wij een opnameplicht. Wanneer de jeugdrechter het noodzakelijk vindt om een jongere - in zijn eigen belang of in het belang van de samenleving - van zijn vrijheid te beroven, zijn wij verplicht om hem of haar op te nemen en de gepaste hulpverlening op maat te bieden. Als je de keten van jeugdhulpverlening bekijkt, zijn de gemeenschapsinstellingen de laatste schakel.

In deze instelling zitten jongeren die zware feiten gepleegd hebben. Het gaat niet over een keer spijbelen, maar wel over zware zedenmisdrijven, overvallen, roofovervallen, alcoholisme, prostitutie ... Dat laatste zien we meer bij de meisjes (campus Beernem). Voor je hier terecht komt, is er vaak al veel gebeurd of heb je al een hulpverleningstraject afgelegd.”

Cynthia: “Toen ik afgestudeerd was als opvoedster, ging ik solliciteren. Ik mocht meteen beginnen. Na een vakantiejobcontract en een vast contract deed ik mee aan het examen om benoemd te worden. Ik was onmiddellijk geslaagd. Nu noem ik die benoeming het **gouden kettinkje**. Je hebt een job, ze kunnen je niet meer ontslaan en je wordt goed betaald. Jammer genoeg vinden veel collega’s die voordelen het belangrijkste. Naast hun job kunnen ze een mooi leventje leiden en niemand kan daaraan raken. Ik werkte er graag. De tafelmomenten vond ik spannend en uitdagend. Ik hield ervan om met een groep jongeren met een heel verschillende achtergrond een weg af te leggen en oplossingen te zoeken.

Op een bepaald moment moest ik samenwerken met een nieuwe collega die uit een andere instelling kwam. Ik had snel door dat het niet goed liep. Ik ging op zoek bij mezelf en vroeg me af wat ik verkeerd deed, waarom het niet draaide. Op een bepaald ogenblik ging het echt niet meer. Bij een simpele vraag over ketchup zei ik ‘neen’ tegen de jongens en hij zei ‘ja’. Dat werkte natuurlijk niet. Maar ja, hij was benoemd.”

En dan die angst ...

Cynthia: “Angst is er altijd geweest. Ik dacht dat de angst door ervaring zou verdwijnen, maar dat is niet zo. Een voorbeeld: bij het voetballen had één bepaalde jongen het moeilijk. Ik vroeg hem om mee naar binnen te gaan om erover te praten. Op weg naar het gebouw schopte hij tegen de vuilbak en een bank. Meestal kon ik goed op hem inpraten, maar nu voelde ik dat het niet eenvoudig zou worden. Toen we binnen waren, begon hij met alles wat hij vast kon krijgen te gooien. Dat was enorm overweldigend. Ik stond verbijsterd en bewoog niet, ik was verstijfd van angst. Hij was 17 jaar, gespierd en breed. Ik kon niet tegen hem op. Ik riskeerde het niet om naar hem toe te gaan, want dan zou hij mij waarschijnlijk op de grond duwen. We hebben een telefoon met een rode knop. Als je daar drie seconden op drukt, gaat er een alarm af bij de dichtstbijzijnde leefgroepen en moet er onmiddellijk een collega komen. Die drie seconden duurden verschrikkelijk lang. De zetels, de stoelen en de tafel vlogen door de lucht. Alles belandde op de grond.

De eerste collega die binnenkwam, was een man: [REDACTED]. Hij ging op de jongen af om hem te kalmeren. Ik was aan de grond genageld en dacht ‘hij doet het op zijn eentje’. Maar tegelijk begon ik mezelf in twijfel te trekken. Waarom doe ik niets? Ik wil me ook uit de slag kunnen trekken in zulke situaties, maar het lukte me niet. Andere vrouwelijke collega’s vonden dat het hier om mannenwerk ging, maar ik vind dat wij vrouwen er ook moeten staan bij dit soort incidenten.”

Dirk Vangeel, psycholoog: “De jongeren die daar zitten, zijn niet te onderschatten. Er gebeuren dingen die we amper voor mogelijk houden. Dit maakt dat werken in een gemeenschapsinstelling, werken is in een milieu dat nooit helemaal veilig is. Ook al zijn er perioden dat alle jongeren coöperatief en constructief bezig lijken, kun je als begeleider plots in een bedreigende situatie staan. De meeste begeleiders hebben doorheen de jaren voldoende zelfvertrouwen opgebouwd en voelen zich in staat om daar op

Cynthia:

“Angst is er altijd geweest bij mij ...”

POBOS: Angst is een veel voorkomende emotie bij slachtoffers van een schokkende gebeurtenis. Vaak is er ook een heel duidelijke oorzaak voor deze angst natuurlijk. Soms blijft de angst lang hangen, ook al is er geen reëel gevaar meer. Sommige slachtoffers blijven worstelen met ‘wat als’-vragen die hun angst voeden. ‘Wat had er kunnen gebeuren? Wat als het toch net even anders was gelopen? Wat als ik nu opnieuw ...?’ Omdat de ‘geruststellende’ gedachten zijn weggevallen, zijn we vaak veel waakzamer en angstiger dan normaal. We voelen ons zo kwetsbaar dat we constant ‘paraat’ zijn voor nieuw gevaar. Dit heeft een impact op hoe we functioneren en is vooral heel vermoeiend.

In de therapie is er ruimte om op een veilige manier emoties - en dus ook angst - te bespreken en de vragen en gedachten erachter te (her)kaderen.

een adequate manier mee om te gaan. Ze functioneren op de werkvloer met een soort constante alertheid. Bij anderen is deze voortdurende onveiligheid een bron van angst en deze angst maakt dat ze verkrampt en/of vermijdend reageren. Soms gebeurt het dat een incident zo ingrijpend op iemand inwerkt, dat het langzaam opgebouwde zelfvertrouwen in een klap onderuit wordt gehaald.”

Na haar zwangerschap wordt de job voor Cynthia emotioneel zwaarder.

Cynthia: “Ik werd zwanger en mijn zoon werd geboren. Net voor ik opnieuw zou beginnen werken, bleek ik opnieuw zwanger. Na de geboorte van mijn dochter was ik dus twee jaar uit roulatie en dat is heel lang.

Vanaf het moment dat ik terug begon te werken, stapelden de incidenten zich op. Ik voelde me niet meer veilig. Nu ik kinderen heb, is er veel veranderd. Ik dacht vaak ‘Ik wil levend naar huis, ik werk niet om ‘klop’ te krijgen’. In die periode werd een collega met een mes in haar nek bedreigd.”

Dirk: “Moeders voelen zich meestal heel verantwoordelijk ten aanzien van hun kinderen. Als ze in hun eigen integriteit bedreigd worden, voelen ze dat ook aan als een gevaar voor hun kinderen. Een veel voorkomende gedachte is ‘Als mij iets overkomt, zijn mijn kinderen de dupe of verliezen ze hun moeder. En dan kan ik er niet meer voor hen zijn. Vroeger zorgde ik alleen voor mezelf, maar nu moet ik in de eerste plaats voor mijn kinderen zorgen’. Dat is heel menselijk.”

Cynthia: “Voor ik kinderen had, maakte ik zelf ook een agressievoorval met een mes mee. Toen leek het veel makkelijker om me daar overheen te zetten. Nu niet ...

Ik praatte met collega’s en vroeg m’n overplaatsing aan naar de meisjesafdeling. Heel veel collega’s zeiden: ‘Doe dat niet, daar is het nog zwaarder.’ Maar ik moest iets proberen, bij de jongens lukte het niet meer. Als het bij de meisjes ook niet werkte, zou ik ermee stoppen. Dan zou dat een teken zijn dat het mijn ding niet is.”

Cynthia vraagt haar overplaatsing aan en gaat in Beernem werken in een gemeenschapsinstelling voor meisjes.

Cynthia: “Een tijdje later kon ik aan de slag in de onthaalleefgroep voor meisjes. Daar komen nieuwe meisjes binnen. Ze verblijven er tot ze kunnen doorschuiven naar een andere groep.

Ik werkte er samen met heel toffe collega’s, maar het werd snel duidelijk dat ook dit niets voor mij was. Toen ik daar begon, kwamen er net twee ‘zware gevallen’ binnen.

Ik had het moeilijk met de toepassing van bepaalde regels en sancties, waarbij je altijd rekening moet houden met de rechten van het kind. De aard en de lengte van straffen zijn strikt bepaald. Zo maakt men een onderscheid tussen agressie tegenover een andere jongere of een opvoeder. Ik had het daar moeilijk mee. Beide vormen zijn voor mij even erg. Heel vaak keert agressie zich naar de verkeerde en zie je een momentopname. Vroeger kon iemand voor een bepaalde tijd apart worden gezet. Nu mogen jongeren wanneer ze zich rustig en goed gedragen sneller uit de isoleercel. De jongeren voelen dat het regime soepeler wordt en maken daar soms misbruik van.”

Stijn: “Binnen ons pedagogisch programma zijn er verschillende methoden en technieken om te bestraffen en te belonen. Meestal zijn ze gebaseerd op de vaardigheden van Patterson¹, waarbij positief gedrag wordt bekrachtigd. De jongeren moeten een aantal fasen doorlopen. Afhankelijk van hun gedrag, duidelijk vooraf gekoppeld aan bepaalde normen, kunnen ze evolueren van de ene naar de andere fase en meer privileges krijgen. Een opvoeder bepaalt wat kan en niet kan binnen de pedagogische structuur. Hij kan dus ook een straf toekennen. Dit kan gaan van een opmerking over verplicht naar de kamer gaan tot isolatie. In het kader van isolatie volgen we een aantal richtlijnen die gebaseerd zijn op de kinderrechten. We moeten duidelijk kunnen verantwoorden wanneer en waarom we naar bepaalde interventies grijpen. Wordt de structuur die bepaald is door de kinderrechten strikter toegepast dan twintig jaar geleden? Ja, de situatie was toen heel anders.”

Cynthia: “Ik stelde me vragen bij de veiligheid van het personeel. Zo sta je als vrouwelijke begeleider zwakker bij de meisjes. Die kunnen heel agressief uit de hoek komen. Jongens hebben in 95 % van de gevallen

respect voor een vrouw, maar dat zie je bij de meisjes niet. Een agressief meisje zal net zo goed een vrouw als een man aanvallen, dat maakt voor haar niets uit. Dit had ik nog nooit gezien.”

Stijn: “Bij jongens zie je vooral fysieke agressie. Bij meisjes gaat het ook om psychologische manipulatie, verdachtmakingen en valse beschuldigingen. De vormen van agressie verschillen van persoon tot persoon. Met sommige vormen kunnen begeleiders soms beter overweg dan met andere. Ik kan daar geen advies in geven. Ik merk wel dat fysieke agressie veel minder aanvaard wordt in de maatschappij. Er wordt sneller op gereageerd dan wanneer er sprake is van psychologische agressie. Niettemin moeten we bedreigingen in de zin van ‘Ik zal uw kinderen weten te vinden ...’ zeker even serieus nemen als fysiek geweld.”

Cynthia: “Er zaten twee ‘zware gevallen’. Met een van hen kon ik vrij goed praten. Maar op een bepaalde dag voelde ik dat het fout dreigde te gaan, dat ze zou ontploffen. Je kunt dan alleen afwachten ... Op de kamer is alles behalve de stoel vastgemaakt. Toch slaagde dat meisje erin om van een afgebroken stoelpoot een ‘wapen’ te maken met een scherpe punt. En daar sta je dan ... Een ander meisje heeft ooit uren geroepen voor ze werd overgebracht naar een psychiatrische instelling. Ik voelde me zeker niet veiliger bij de meisjes dan bij de jongens.”

Stijn: “We vragen niemand om zijn of haar eigen leven te riskeren. Het komt zelden voor, maar wanneer we een jongere niet zelf in bedwang kunnen houden, bellen we de politie. De fysieke integriteit van het betrokken personeelslid staat voor mij voorop. En dan spreek ik niet alleen als HR-verantwoordelijke maar ook als directeur. We proberen veiligheid en bescherming te creëren via wetenschappelijk onderbouwde technieken en methodes. In dat kader werken we samen met de universiteit van Gent. Begeleidingsmethodes houden veel meer in dan bezigheidstherapie. In het verleden - wanneer we nog over ‘het verbeteringsgesticht’ spraken en jongeren ‘patatten moesten rooien’ - was dat heel anders.”

¹ De Amerikaanse orthopedagoog Gerald Patterson beschreef de relatie tussen het ontstaan van antisociaal gedrag en vijf pedagogische vaardigheden (leiding geven - grenzen stellen, monitoring, positieve betrokkenheid, positieve bekrachtiging en probleemoplossend handelen).

CASE 4
Cynthia

Cynthia: “Op een dag ging een meisje van vijftien volledig door het lint. Omdat ze vaak storend en luidruchtig gedrag vertoonde, lag haar kamer wat verder weg van de andere meisjeskamers. Ze liep naar het einde van de gang en trok alle posters van de muur. Daarna rukte ze het brandblusapparaat los en bonkte ze ermee op een deur met twee glazen raampjes erin. Instinctief ging ik naar haar toe, maar omdat het glas in het rond spatte, moest ik terug achteruit. Ze slaagde erin de deur te openen op zoek naar een uitgang. Toen drukte ik op de rode knop om collega’s te hulp te roepen. Het meisje liep naar beneden en zat uiteindelijk vast in een sas aan de gesloten buitendeur. Daar vernielde ze een rek met folders. We konden alleen toekijken naar wat er gebeurde en hebben de politie gebeld. Toen ze de agenten zag, ging ze nog meer over de rooie. Een viertal agenten slaagden er met pepperspray in om haar te overmeesteren. Het is onvoorstelbaar hoeveel kracht en energie dat meisje op zo’n moment had. Twee tot drie uur lang heeft ze geschreeuwd, gestampt en geprobeerd om weg te geraken. Dat is verschrikkelijk. Toen de politie, vergezeld van een psycholoog, haar uiteindelijk meenam, konden wij het loslaten en ons weer richten op de andere meisjes. Zij zijn ook slachtoffer van dit soort uitpattingen. Het agressieve meisje blijft waarschijnlijk enkele dagen of weken weg, maar uiteindelijk zal ze terugkomen.”

Als opvoeder sta je ‘machteloos’ en kun je de jongeren weinig perspectief bieden

Cynthia: “Ik begeleidde gedurende lange periodes de zwakbegaafde jongens. Dat lag me goed. Ik kon hen gemakkelijk nieuwe kansen geven, blijven proberen, blijven investeren in die jongens. Ook al zag ik maar een klein sprankeltje hoop. Alleen wanneer ze agressief tekeergingen, wist ik niet goed hoe ik daar mee moest omgaan.

Ooit zei een jongen: ‘Mevrouw, ik zou mezelf beter doden, want ik heb geen leven.’ Daar ging ik uiteraard tegen in, maar diep vanbinnen begreep ik het wel. Van inborst was het een goeie jongen, hij had nooit een misdrijf gepleegd. Maar zijn ouders keken niet naar hem om. Hij verbleef drie jaar bij ons. Een halfjaar later las ik in de krant dat hij zwaar vernederd was en dat vrienden hem hadden opgesloten in een hondenhok. Dat is echt zonde, we hadden er zoveel energie in gestopt. En dan vraag je je af ‘Waar ben ik mee bezig?’

Een halfjaar later zag ik een andere jongen die bij ons had verbleven opduiken in het tv-programma ‘De rechtbank’. Zijn gezicht was gecamoufleerd, maar ik herkende hem aan zijn manier van praten.

Tja ... je investeert jaren en dan loopt het weer mis. Op zo’n moment stel je jezelf vragen bij het nut van onze job. Alleen heel zelden zien we beterschap.”

Stijn: “De jongeren leven hier in een zeer beschermde omgeving waarbinnen alle begeleiders voor hen openstaan. Binnen de leefgroepen verloopt alles gestructureerd en helder, zonder negatieve invloeden van buitenaf. Sommige jongeren komen hier echt graag. Ze zien een verblijf als een rustpunt, een periode zonder drugs, alcohol en andere verleidingen. Maar de overgang van thuis naar hier en omgekeerd is soms zeer tragisch.”

Op een dag komt de spreekwoordelijke druppel en Cynthia beslist om haar job op te geven.

Cynthia: “Ik moest het meisje – dat zo zwaar door het lint was gegaan – mee begeleiden naar de jeugdrechtbank. Samen met een collega zat ik vooraan in de wagen. Het meisje zat achteraan tussen twee politieagenten. Ik hoopte dat die politieagenten niets zouden zeggen, want dan zou ze ontploffen. Ik begon al licht te panikeren. Gelukkig verliep de rit rustig. Het meisje kende blijkbaar iedereen in de rechtbank. Ze was er al meer dan twintig keer geweest. Haar familie was er, haar advocaat en twee begeleiders van de instelling waar ze eventueel naartoe kon. Maar het meisje wilde absoluut naar huis en niet naar een instelling. De jeugdrechter begon met haar te praten. Dat liep zeven minuten goed, tot ze begon te schreeuwen. Ze gooide met een tafel. De computer en alles wat op de tafel lag, vloog in het rond. Op dat moment ben ik opgestaan en naar buiten gegaan. Ik dacht ‘Trek jullie plan, ik ga naar huis vanavond!’ Toen besloot ik dat het voor mij definitief gedaan was. Het was genoeg, ik kon de sfeer en de angst niet meer aan.

Het ergste is dat het meisje van de rechter naar huis mocht. Welke boodschap geef je haar dan? ‘Als ik schreeuw en alles op stelten zet, krijg ik mijn zin.’ Dat is een totaal verkeerd signaal, waarmee ik niet akkoord kan gaan.

Ik voelde me in die laatste periode volledig uitgezogen. Thuis had ik geen zin om te koken, om er te zijn voor mijn gezin. Ik had al mijn tijd en energie nodig om te bekomen en om weer te gaan werken de volgende dag. Mentaal ging ik eraan kapot ...”

Dirk: “Een jeugdrechter moet rationeel en pragmatisch zijn. Soms neemt hij beslissingen die in de ogen van begeleiders irrationeel zijn. Iedereen oordeelt vanuit andere perspectieven. In het geval van dit meisje voelde het voor Cynthia aan als een beloning voor haar wangedrag en dat vond ze onbegrijpelijk. Dit was voor Cynthia een brug te ver en leidde tot haar beslissing om eruit te stappen. De opeenstapeling van feiten wekte bij Cynthia een gevoel op van moedeloosheid en van onzekerheid over waar ze mee bezig was.”

Het agentschap Jongerenwelzijn - Vlaamse overheid biedt haar medewerkers psychologische omkadering aan.

Cynthia: “Een psycholoog van POBOS kwam met me praten in de instelling. Het klikte niet echt goed. Na een gesprek van een uur zei hij: ‘Je weet heel goed wat je zelf wilt en wat het probleem is. Je kunt alles perfect benoemen. Ik kan weinig voor je doen.’ Dat klopte: ik wist zeker dat ik daar niet verder kon.”

Dirk: “Het eerste gesprek met Cynthia vond plaats op het werk, in een te grote en ongezellige zaal. Ze kwam net uit de leefgroep, waardoor er amper sprake was van een mentale afstand. Achteraf gezien was de context op dat moment heel ongelukkig. De recentste crisissituatie was de aanleiding voor Cynthia om heel wat dingen in verband met haar werk ter discussie te stellen. Die vragen bepaalden de inhoud van ons gesprek. In die zin was er niet echt sprake van traumaverwerking, maar eerder van loopbaanbegeleiding. Dit soort gesprekken voer je beter thuis of in een praktijkruimte.”

Cynthia: “Kort daarna ging ik naar m’n huisdokter voor een attest, zodat ik kon thuisblijven. Hij raadde me toch aan om verder te zoeken naar gepaste psychologische begeleiding. Hij stelde me aan iemand voor met wie het wel meteen klikte. Ik ging een tiental keer op gesprek. We gingen op zoek naar de oorzaken van mijn angsten en naar een manier om daarmee om te gaan. Uiteindelijk kies je altijd zelf wat je wel of niet doet. Op een bepaald moment tijdens de begeleiding besloot

Cynthia:

“Ik had niet meteen de klik bij die psycholoog ...”

POBOS: We komen steeds snel in actie. Naargelang de vraag en de concrete situatie vindt de eerste sessie met een psycholoog al binnen 3 uur (urgentie-interventie), 24 uur (crisisinterventie) of 72 uur (eerste psychotherapeutische sessie) plaats. We zoeken steeds een psycholoog uit de omgeving van het slachtoffer en proberen de specifieke hulpvraag van het slachtoffer en de specialisatie en competenties van de psycholoog optimaal op elkaar af te stemmen. Zo kunnen we snel en professioneel de juiste hulp bieden. Er moet natuurlijk een ‘klik’ zijn tussen het slachtoffer en de psycholoog. Een goede cliënt-therapeutrelatie is een voorwaarde voor succesvol therapeutisch werk. Is deze klik er niet met een bepaalde psycholoog, dan is dit uiteraard altijd bespreekbaar. POBOS zal in zo’n geval een andere psycholoog voorstellen uit zijn uitgebreide netwerk van ervaren hulpverleners.

Een nieuwe uitdaging voor Cynthia moet het 'gouden kettinkje' doen vergeten.

ik definitief dat ik niet terug wilde naar 'de Zande'. Dat was de keuze die ik maakte. Het leek me dan ook niet nodig om verder te graven en oplossingen te zoeken.”

Stijn: “Wij reiken in eerste instantie psychologische begeleiding aan via een gesprek met de campusverantwoordelijke of een interne opvoeder of psycholoog. Wanneer mensen het noodzakelijk vinden, bieden we ook heel bewust externe begeleiding aan. Incidenten die hier plaatsvinden, zijn meestal pakkend en beklijvend. Ze raken de mensen in heel hun wezen. Vaak is het hele team betrokken of getuige. Interne hulpverlening aan collega's kan dan 'gekleurd' zijn. Soms geven personeelsleden aan dat ze problemen liever buiten de werkcontext bespreken, zonder enige beïnvloeding.

Hierover kun je discussiëren. Net daarom bieden we beide mogelijkheden aan, zonder een absolute scheiding te maken. Een externe hulpverlener heeft vaak een andere manier van kijken en benadert het personeelslid gericht bij de verwerking van zijn of haar 'persoonlijke' problemen. De interne hulpverlener daarentegen kan beter advies geven over hoe je - in de toekomst - het best omgaat met incidenten met bepaalde jongeren in de instelling.”

Een nieuwe uitdaging moet het 'gouden kettinkje' doen vergeten.

Cynthia: “Ik liet datgene waar ik ooit bewust voor gekozen had, maar waar ik niet in geslaagd was, los én ik koos voor een totale ommezwaai! Ik kreeg de kans om een bakkerij over te nemen in mijn eigen gemeente. Mijn keuze was snel gemaakt. Ik heb eerst anderhalf jaar in de bakkerij gewerkt en dan is alles geregeld voor de overname. Op dit moment zijn we een maand aan de slag als zelfstandigen. We zijn nog op zoek naar routine, maar we zijn heel tevreden.

Gelukkig had ik nog dat tweede diploma. Dat geluk hebben veel anderen niet. Enkele ex-collega's werken nu - voor een lager loon - in een tuincentrum of een supermarkt. Dat zijn creatieve en leuke mensen die net als ik gestopt zijn.

Mijn partner zei altijd dat ik moest doen wat ik graag wilde doen. Dat gaf me steun, maar ik had nood aan concretere voorstellen. Ik hoopte

dat iemand zou zeggen ‘Hier, ik heb een job voor jou in een kant-en-klaar pakje.’ In werkelijkheid gaat dat natuurlijk niet zo en dat vond ik frustrerend. Uiteindelijk begreep ik dat ik mijn eigen weg moest vinden en mijn eigen keuzes moest maken.”

Dirk: "Er zullen altijd meisjes en jongens zijn die begeleiding nodig hebben. Dit zal nooit vanzelfsprekend zijn. Begeleiders moeten continu op zoek naar de motivatie om hun werk goed te doen en we kunnen maar hopen dat ze elkaar hierin steunen en inspireren. Niettemin zal het vaak moeilijk blijven, omdat hun werk mee bepaald wordt door andere instanties. Denk maar aan de jeugdrechtbank en de politie. Bij Cynthia leidden negatieve ervaringen uiteindelijk tot een overgang. Ze besepte dat de wereld minder rechtlijnig was dan ze dacht en ze koos voor een nieuwe wending in haar leven door een bakkerij over te nemen. Ik hoop van harte dat het haar lukt!"

Cynthia blijft toch met een dubbel gevoel zitten.

Cynthia: “Tijdens mijn werk in ‘de Zande’ heb ik geleerd om mensen kansen te geven. Mijn drie zussen en broer zijn daar veel strikter in. Bij hen krijg je maar één kans, bij mij oneindig veel. Ik probeer altijd het positieve en het goede in de mens te zien. Bij de jongeren in ‘de Zande’ was dat ook nodig. Zij moesten leren doorzetten en zoeken naar positieve antwoorden. Dat geldt ook voor mezelf. Ik denk dat je moet zoeken naar het positieve, om daar dan verder op te bouwen. Maar dat betekent ook dat je op een bepaald moment - wanneer het positieve zoek is - moet kunnen zeggen: ‘Hier stopt het.’ Ik ben wie ik ben en ik moet niet blijven vechten om iemand anders te zijn. Dat deed ik in het verleden te veel. Ik moest vechten tegen mezelf, ik moest veranderen om m’n job te kunnen doen. Het is moeilijk om toe te geven dat je baan toch niet ideaal blijkt te zijn, maar mij is dat uiteindelijk gelukt. Ik heb nog contact met een maatschappelijk werkster van vijftig jaar uit de meisjesinstelling van Ruiselede. ‘Wat jij kunt, kan ik niet. Dat is geen optie voor mij’, zegt ze altijd. Ik begrijp haar. Toegeven is hard en confronterend.

Vroeger dacht ik dat ik m’n hele leven op dezelfde plek zou blijven werken. Ik hield van het werk, de wisselende uren en het mooie loon.

Later vond ik geen rust meer. Ik kreeg twee kinderen, ik werd angstig en het werk maakte me kapot. Als ambtenaar kreeg ik, ook als ik thuis was, een volledig loon uitbetaald. Mijn job was als een **gouden kettinkje**. Het goud blinkt, maar aan de ketting lig je vast. Ik ben heel blij dat ik me van die ketting heb losgemaakt.”

Stijn: “We moeten agressie bespreekbaar maken, opdat het niet zou leiden tot een (sluimerende) burn-out of een gedwongen uitstap. Binnen dit beroep is er altijd agressie. Dat maakt de job zwaar en niet vanzelfsprekend. We proberen incidenten zoveel mogelijk te beperken, maar we zijn aan onszelf en onze opvoeders verplicht om opvang te voorzien. We moeten de mensen die hier werken zo goed mogelijk ondersteunen als we willen dat ze tot hun pensioen blijven.

Iedereen is anders. De ene zal meer begeleiding nodig hebben dan de andere, maar dat mogen we nooit zwart-wit bekijken. Je moet kunnen diversifiëren. Niemand is of ‘supersterk’ of ‘supersoft’. Daarom vind ik het belangrijk dat de medewerkers weten dat ze openlijk en zonder scrupules mogen aangeven dat het niet meer gaat en dat ze begeleiding kunnen krijgen. Als je die open cultuur binnen een organisatie kunt bereiken, vind ik dat heel positief.”